

YEREL YÖNETİŞİMDE FARKINDALIK: ANTALYA İLİ ÖRNEĞİ

THE AWARENESS IN LOCAL GOVERNANCE: ANTALYA CASE

Öğr.Gör.Mustafa LAMBA *

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, belediye meclisi üyeleri ve kent konseyi üyelerinin, kent konseyleri ve fonksiyonları hakkındaki farkındalık düzeylerinin tespit edilmesidir. Bu amaçla Antalya Büyükşehir Belediye Meclisi üyelerine ve Antalya Kent Konseyi üyelerine anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Anket verilerinin frekans dağılımları hesaplanarak, gruplar arası farklılıkları ölçmek için Mann-Whitney U Testi ve Kruskall H Testi yapılmıştır. Anketlerden elde edilen bulgulara göre; kent konseyi üyelerinin farkındalık düzeyinin belediye meclisi üyelerinin farkındalık düzeyinden yüksek olduğu; kent konseyinin en önemli görevinin, kalkınmayı sağlama, şehirleri daha yaşanılır hale getirme, halk ile belediye arasında köprü olma, toplumu bilinçlendirme ve toplumsal sorunları tespit ederek çözüm üretmek olduğu; kent konseyi üyelerine göre kent konseylerinin yasal bir zorunluluk değil, kentin gelişmesi ve demokratikleşmesi için bir gereklilik olduğu tespit edilmiştir.

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the awareness level of municipality council members and the city council members, in terms of city council and its functions. For this purpose, a questionnaire has been conducted to the Metropolitan Municipality Council Members and the City Council Members in Antalya. Frequency distributions of questionnaire data are calculated and Mann-Whitney U Test and Kruskall H Test are applied to measure the inter-group differences. According to the findings obtained from the questionnaire, it has been identified that the awareness level of the City Council Members is higher than the Metropolitan Municipality Council Members and the most important duty of the City Councils are to contribute to cities' development and make them more habitable, create a bridge between community and municipality, raise consciousness and identify and generate solutions by determining problems in community. According to the City Council Members' perceptions the formation of City Councils are not a legal obligation, on the contrary a requirement for the development and democratization of the city.

* Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Tefenni Meslek Yüksekokulu, mlamba@mehmetakif.edu.tr

Yönetişim, Yerel Yönetişim, Kent Konseyi, Farkındalık
Governance, Local Governance, City Council, Awareness

GİRİŞ

Yönetişim, yönetimden yeni bir yönetme şekline doğru geçiş; yeni yönetim süreçleri; yeni yasal kurallar ve yönetimin anlamında bir değişimi ifade etmektedir (Rhodes, 1996:652). Hiyerarşik yapının dışında, yönetişim aktörleri (devlet, STK, ve özel kesim) arasındaki ilişkilerin düzenlenmesini öngören bir örgütlenme anlayışı (Gaudin, 1998:47-49), çok aktörlü ortaklık, kamu ve özel kesimin sorumluluklarının belirlenmesi, iktidarın karar alma ve uygulama sürecine dahil olan aktörler arasında dağıtılması ve kendi kendini yöneten yapıların ortaya çıkması şeklinde de tanımlanan (Stoker, 1998:18) yönetişim kavramı, 1980'li yılların sonunda Dünya Bankası tarafından gündeme getirilmiştir.

Kavram, Dünya Bankası'nın 1989 yılında yayınlanan "Sub Saharan Africa: From Crisis to Sustainable Growth; A Long Term Perspective Study" (WorldBank, 1989:60-61) adlı Raporun'da "iyi yönetişim" (good governance) olarak kullanılmıştır. Rapor'da yönetişimden; siyasal iktidarın, bir ülkenin faaliyetlerini yönetebilme kapasitesi, yani iktidarın, ulusal faaliyetlerin yönetimi için kullanılması olarak söz edilmiştir (WorldBank, 1989:60-61).

Yönetişimin yaygınlaşmasında ise Birleşmiş Milletler (BM), OECD, IMF ve Avrupa Birliği'nin önemli katkıları olmuştur. BM'nin özellikle kavramın siyasi ve demokratik niteliklerinin benimsenmesi doğrultusunda, demokratikleşme ve yerelleşme konuları üzerinde yoğunlaştığı ve yönetişimin pratikte uygulanabilir hale getirilmesi yönünde çabaları olduğu görülmektedir (Svensson, 1997).

BM yönetişimi, birlikte yönetme, karar alma süreçlerine katılma olarak tanımlamakta, birlikte yönetişim, uluslararası yönetişim, ulusal yönetişim ve yerel yönetişim gibi türlerini ele almakta ve bir ülkenin idaresindeki tüm düzeylerde siyasal iktidar ve idari otoritenin kullanımı (BM, 2010) olarak tanımlamaktadır. BM'ye göre yönetişim, demokrasi ve desantralizasyonun gerçekleştirilmesi için halkı karar alma sürecine dahil etmede oldukça önemli bir yöntem olarak kabul edilmektedir (Svensson, 1997). Bu yöntemin uygulanmasında en uygun ölçek olarak yerel yönetimler gösterilmektedir. Yerel yönetimler vatandaşa en yakın hizmet birimleri ve yönetsel sistemin katılım bakımından en uygun kurumları olarak değerlendirilmektedir. Çünkü vatandaşlar kendilerini ilgilendiren kararlara, küresel ve ulusal düzeye göre yerel düzeyde çok daha kolay ve etkin bir şekilde katılabilmekte dolayısıyla, merkezden yerele inildikçe katılımın düzeyi ve etkinliği de artmaktadır (Kaya vd., 2007:297).

Bu çalışmada yerel yönetişim ve yerel yönetişimde önemli bir yeri olan kent konseylerinin tarihsel sürecinden söz edildikten sonra, kent konseyi ve belediye meclisi üyelerinin, kent konseyi ve kent konseyinin fonksiyonları konusundaki farkındalık düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda

Antalya Büyükşehir Belediye Meclisi üyelerine ve Antalya Kent Konseyi üyelerine anket uygulaması gerçekleştirilmiştir.

1. YEREL YÖNETİŞİM

Yoksulluk, açlık, hastalıklar, ekosistemin bozulması, ulusal ve uluslararası alanda ortaya çıkan eşitsizlikler, yolsuzluklar, eğitim sistemindeki bozulmalar, çevre kirliliği ve insan hakları ihlalleri gibi çok sayıda sorunun yurttaşların katılım eksikliğinden kaynaklandığı (Torlak ve Önez, 2005:649) yönünde yaygın bir inanış vardır. Yaşanan bu sorunların çözümü için çevre ile kalkınma arasındaki ilişkinin güçlendirilmesi ve kalkınmanın “sürdürülebilir” olması (Emrealp, 2005:13) önerilmektedir. Bu doğrultuda 1972 yılında düzenlenen “Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi Konferansı”nda ilk kez “Sürdürülebilir kalkınma”¹ kavramı gündeme gelmiş ve sorunların çözümü noktasında asıl sorumluluk merkezi yönetimlere verilmiştir. Ancak yaşanan sorunların bilinen yöntemlerle çözülememesi yeni arayışları gündeme getirmiştir.

1976 yılında BM tarafından Kanada'nın Vancouver kentinde düzenlenen HABITAT-I Konferansı da dünyada yaşanan sorunların çözümünde, merkezi devletin yanında, yerel yönetimler ve sivil toplumun da sorumluluğu paylaşmaları gerektiği ifade edilmiştir (Toprak, 2006:288). Daha sonra BM Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu 1987 yılında, “Bruntland Raporu” olarak da bilinen “Ortak Geleceğimiz” başlıklı bir rapor hazırlamıştır (Emrealp, 2005:4). Bu Rapor'da da kentsel sorunların çözülmesi ve yerel yönetimlerin güçlendirilmesinin yanında, vatandaşların katılımı ile yoksulların kendi semt derneklerinde yerel öz yönetimlerini sağlamaları konularına yer verilmiştir (BM, 1991:305- 313).

1992 yılında Brezilya'nın Rio de Janeiro kentinde Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı (Rio Zirvesi) düzenlenmiş, Zirve'de “Rio Bildirgesi” ve “Gündem 21” eylem planı adı altında iki belge ortaya çıkmıştır. Gündem 21 belgesinde, yaşanan sorunlardan kurtulmanın yolu olarak küresel ortaklık kavramı ortaya atılmış, ayrıca Gündem 21'in başarıya ulaşabilmesi için esas sorumluluk merkezi yönetimlerde olmakla birlikte, halkın, hükümet-dışı kuruluşların ve diğer kesimlerin sürece etkin olarak katılımının sağlanması üzerinde durulmuştur (Emrealp, 2005: 15-16). Bundan dolayı Gündem 21 eylem planı, sürdürülebilir kalkınma kavramını hayata geçirmeye yönelik küresel uzlaşmanın ve politik taahhütlerin en üst düzeyde ifadesini bulduğu bir belge olarak kabul edilmektedir (BM, 2011; Habitat Derneği, 2011).

Geçmişte uygulanan politikaların sürdürülebilirlik açısından beklenen başarıyı gösterememesi nedeniyle toplumun diğer katmanlarının da

¹ Sürdürülebilir kalkınmanın öğeleri arasında; eşitlik ve adalet, uzlaşma, yardımlaşma ve dayanışma, hizmette yerellik, kapasite oluşturma ve yapabilir kılma, demokratikleşme ve çok ortaklı yönetim, çevre koruma ve geliştirme, yeni gelişme düşüncesi ve kurumsal yeniden yapılanma sayılmaktadır. Daha geniş bilgi için bkz. (Newby, 1999:67); (Maclaren, 1996:185-186).

dahil edildiği bir işbirliği ve katılım ortamına ihtiyaç duyulması nedeniyle, Gündem 21’de katılımcılığa ve yerinden yönetim anlayışının güçlendirilmesine vurgu yapılmıştır (Üzan, 1999:97; Ökmen ve Görmez, 2009:111; Emrealp, 2005:16). Dolayısıyla Gündem 21, geçmişten farklı olarak gönüllü kuruluşlar ve halkla işbirliğinin geliştirilmesi gerektiğini ifade etmekte ve bu süreçte sivil topluma da bir rol belirlemektedir (Göktürk ve Kavili, 2000:240; Göymen, 1999:77).

Gündem 21’in 28. Bölümü “Gündem 21’in Desteklenmesinde Yerel Yönetimlerin Girişimleri” başlığını taşımaktadır. Bu kapsamda 1996 yılına kadar yerel yönetimlerin, kendi yörelerindeki vatandaşlar, yerel kuruluşlar ve özel sektörle birlikte, sorunlarını tespit ederek kendi “Yerel Gündem 21”lerini oluşturmaları kararlaştırılmıştır (Ökmen ve Parlak, 2008:333).

Yerel Gündem 21, Gündem 21 ile hedeflenen sürdürülebilir kalkınma yaklaşımının yerel düzeyde hayata geçirilmesini sağlayacak, insanların temel gereksinimlerinin karşılanması, yaşam standardının iyileştirilmesi ve güvenli bir geleceğin sağlanması yönünde, gelecek nesillerin haklarının korunması doğrultusundaki önceliklerin, küresel taahhütlerle harmanlanması nedeniyle, bir “çevre ve yaşam kalitesinin geliştirilmesi projesi”dir. Aynı zamanda, geniş tabanlı katılıma dayalı toplumsal uzlaşma mekanizmaları ile değerlendirildiğinde Yerel Gündem 21 bir “toplu girişim projesi” olma özelliği göstermektedir (BM Yerel Gündem 21 Türkiye Ofisi, 2011).

Yerel düzeyde sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasına yönelik stratejik plan hazırlama ve uygulama sürecinin geliştirilmesi ve yerel ortaklıklara dayalı çeşitli katılımcı mekanizmaları öngören yapısı nedeni ile yönetim anlayışının hayata geçirilmesinin yanında, katılımcı mekanizmalar yoluyla hesap verilebilirliğin, şeffaflığın, insan haklarına saygının ve yerel demokrasinin geliştirilmesinde de Yerel Gündem 21’in önemli işlevleri bulunmaktadır (Emrealp, 2005: 20). Yerel Gündem 21, 1992 yılından sonra dünyanın yaklaşık 135 ülkesinde ve binlerce kentte uygulama imkanına kavuşmuştur.

Türkiye’nin Yerel Gündem 21 ile tanışması ise 3-4 Haziran 1996 yılında İstanbul’da düzenlenen BM HABITAT-II İnsan Yerleşimleri Konferansı (Kent Zirvesi) ile olmuştur. HABITAT II’nin amacı, herkes için yeterli konut temin etme ve insan yerleşimlerini daha güvenli, daha sağlıklı ve yaşanabilir, hakça, sürdürülebilir ve üretken yapma evrensel hedeflerinin onaylanmasıdır. Bu kapsamda yaşam alanlarının daha iyi hale getirilmesi, uluslararası, ulusal ve yerel ölçeklerde eylem için mevcut ve oluşmakta olan yeni ortaklıkların tekrar gündeme getirilmesi planlanmaktadır (BM, 1996).

HABITAT II Gündemi’nde sürdürülebilir kalkınmanın vazgeçilmez temelini demokratik, insan haklarına saygılı, şeffaf, katılımcı ve halka hesap veren yönetimlerle gerçekleştirilebileceği yönündeki ifadelerden, günümüz yönetim anlayışının da temel çerçevesinin çizilmeye çalışıldığı görülmektedir (Emrealp, 2005: 23).

HABITAT II Kent Zirvesi ile yerel yönetimlerin süreci kolaylaştırıcı rolüne vurgu yapılarak iyi yönetişimin temel ilkeleri ön plana çıkarılmış ve yerel yönetim, sivil toplum ve özel sektör işbirliği teşvik edilerek güçlendirilmiştir (Karaman, 1998:351-352).

Rio Zirvesi sonrası dünyanın farklı bölgelerinde yerel düzeyde çok sayıda başarılı sürdürülebilir kalkınma girişimleri sergilenmiş olması, Binyıl Kalkınma Hedefleri'ne² ulaşabilmek için yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve diğer yerel aktörlerin de bu hedefleri sahiplenmeleri gerekliliğini gündeme getirmiştir. Bu nedenle sürdürülebilir kalkınma ve yönetişimde Yerel Gündem 21'lere önemli görevler düşmektedir (Emrealp, 2005:24).

Yerel Gündem 21 sürecinde kent konseyleri, belirli bir kalıp etrafında değil her kentin kendine özgü değerleri, koşulları ve öncelikleri doğrultusunda geliştirilen yöntemlerle hareket etmektedir. Dolayısıyla uygulamalarda kentler arasında farklılıklar görülse de benzerliklerin daha fazla olduğu tespit edilmiştir (Ökmen ve Görmez, 2009:118).

Yerel Gündem 21 Programının anahtar kavramı da yerel yönetişimde olduğu gibi "katılım"dır. Kentte yaşayan farklı kesimlerin gönüllük ilkesi doğrultusunda, kent yönetiminde söz hakkına sahip olabilmesi ve yerel demokrasinin hayata geçirebilmesi için kent konseyleri adıyla yerel ilgi gruplarının oluşturduğu çalışma grupları, kozalar, kadın ve gençlik meclisleri ile yaşlılar ve engelliler platformları ortaya çıkmıştır (Adıgüzel, 2003:51). Yerel Gündem 21 ortağı kentlerde kent konseyleri ile merkezi yönetim, yerel yönetim ve sivil toplumun ortaklık anlayışı çerçevesinde bulunduğu bir yerel yönetim alanı ortaya çıkarılmıştır (Göymen, 1999:77). Kent konseylerinde, kentin çözüm bekleyen sorunları ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için ortak akıl etrafında projeler üretilmektedir.

Türkiye'de önce 5393 sayılı "Belediye Kanunu"nun 76. maddesinde daha sonra da bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan "Kent Konseyleri Yönetmeliği"³ ile Yerel Gündem 21 bünyesinde oluşturulan meclisler, çalışma grupları, kozalar vb. yapılar Kent Konseyi çatısı altında birleştirilmiştir. Yönetmeliğin geçici maddesinde daha önce Yerel Gündem 21 Programının uygulandığı yerlerde, kent konseyi veya benzeri adlarla oluşturulmuş yapılanmaların Yönetmelik hükümlerine uygun hale getirileceği belirtilmiştir. Bu nedenle Kent Konseyleri katılımcı mekanizmalar için bir çatı örgütlenmesi olarak kabul edilmektedir (Kerman vd., 2011:14).

Kent konseyleri yasal dayanağa kavuştuktan sonra 2007 yılında Viyana'da düzenlenen "Dünya 7. Küresel Forum" sırasında Türkiye kent konseyi uygulamaları UNDESA (Birleşmiş Milletler Kamu Yönetimi ve

² BM Binyıl Bildirgesi (*UN Millennium Declaration*), BM Karar No. 55/2, New York, 8 Eylül 2000 (Türkçe-İngilizce), Bildirge'de özgürlük, demokrasi ve insan hakları konularının ile 2015 yılına kadar gerçekleştirilmek üzere, kalkınmanın sağlanması ve yoksulluğun azaltılmasına yönelik "Binyıl Kalkınma Hedefleri" adı altında sekiz hedef belirlenmiştir.

³ Resmi Gazete, 08.10.2006 Tarih ve 26313 Sayılı, "Kent Konseyi Yönetmeliği".

Kalkınma Yönetimi Bölümü) tarafından “demokratik yönetim” alanında dünyadaki en başarılı uygulamalardan biri olarak gösterilmiştir (Emrealp, 2010:9).

2. YEREL YÖNETİŞİME YÖNELİK DÜZENLEMELER VE KENT KONSEYLERİ

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun “Hemşehri Hukuku” başlıklı 13. maddesinde; Stratejik plan hazırlanmasına yönelik olarak 41. Maddesinde ve “İhtisas Komisyonları” başlıklı 24. Maddesinde, yerel düzeyde halkın ve ilgililerin yerel yönetim faaliyetlerine katılmaları yönünde düzenlemeler yapılmıştır (Kösecik ve Özgür, 2010:53). Ancak yerel yönetim bakımından en etkin ve kapsamlı katılım mekanizması ise kent konseylerine yönelik 76. maddede yapılan düzenlemedir.

Kanun'un 76. maddesinde kent konseyleri için, *kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır* ifadesine yer verilmiştir. Kent Konseyi Yönetmeliği'nde ise, *merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmaları* (md.4) olarak tanımlanmıştır.

Yönetmelikte yönetim kavramı, *saydamlık, hesap verebilirlik, katılım, çalışma uyumu, yerindenlik ve etkinlik gibi kriterlere dayanan, çok aktörlü ve toplumsal ortaklıklara dayalı yönetim anlayışı* (md.4) olarak ifade edilmiştir.

Bu düzenleme ile kent konseylerine dört önemli fonksiyon yüklendiği görülmektedir. Birincisi, kentin yaşanabilir hale gelmesi ve yaşam kalitesinin artırılması için kentte yaşayanlar tarafından kentin hak ve hukukunun korunması; ikincisi, kent konseyinin kentte yaşayan insanlar arasında sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı geliştirici bir fonksiyon üstlenmesi; üçüncüsü, sürdürülebilir kalkınma ve gelişmenin sağlanması amacıyla hemşehrilerde **bilinç (farkındalık) oluşturulması**; dördüncüsü ise yerel düzeyde hesap verme, hesap sorma, katılım ve yönetimin gerçekleştirilmesidir (Özcan ve Yurttaş, 2010:168-169).

Herhangi bir konuda farkındalık yaratabilmek için toplumu harekete geçirmek, cesaretlendirmek ve katılımı sağlamak gerekmektedir (Bartle, 2012). Kent konseylerinin Yönetmelikte belirlenen amaçlarını gerçekleştirebilmeleri için yerel düzeyde katılım mekanizmalarının geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Ancak katılımın sağlanmasında öncelikle toplumda bu yönde bir istek ve farkındalığın oluşması gerekmektedir. Yeterli

farkındalığın oluşmadığı ortamlarda katılım düzeyi düşmekte ve yerel yönetimler üzerindeki etki de sınırlı kalmaktadır.

3. YEREL YÖNETİŞİMDE FARKINDALIK: ANTALYA İLİ ÖRNEĞİ

Çalışmada, yerel yönetişimin iki aktörü olan belediye meclisi ve kent konseyi üyelerinin kent konseyleri ve fonksiyonlarına yönelik farkındalık düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda Yerel Gündem 21 sürecinden günümüze, BM tarafından iyi uygulama örnekleri arasında gösterilen Antalya Kent Konseyi üyeleri ile bu süreçte katılım ortamının oluşmasına katkı sağlayan Antalya Büyükşehir Belediye Meclisi üyelerine anket uygulaması yapılmıştır. Anket soruları 5'li likert tarzında hazırlanmıştır. Anket sorularının güvenilirliklerini ölçen Cronbach Alpha değeri %87,5 olarak hesaplanmıştır. Anket verilerinin frekans dağılımları ile nonparametrik dağılım gösteren seriler arasındaki farklılıkları ölçmede kullanılan Mann-Whitney U Testi ile Kruskal Wallis H Testi (serilerin dağılımını belirlemek için yapılan Kolmogorov Smirnov Z Testi sonucunda serilerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir) ve eğilimi ölçmeye yarayan Jonckheere Terpstra Testi (Field, 2005:521,553) yapılmıştır.

Belediye meclisi üyeleri ve kent konseyi üyelerinin demografik özellikleri Tablo 1 ve Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Belediye Meclisi Üyeleri Demografik Özellikleri

YAŞ	18-25 arası		26-31 arası		32-37 arası		38-45 arası		46 ve üzeri	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
	--	--	--	--	--	--	--	11	52,3	10
EĞİTİM	İlköğretim		Lise		Önlisans		Lisans		Lisansüstü	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
	1	4,7	11	52,3	2	9,5	4	19,1	3	14,4
CİNSİYET	Bayan		Erkek							
	N	%	N	%						
	3	14,2	18	85,8						

Antalya Büyükşehir Belediye Meclisi üye sayısı 31'dir. Üyelerin 21'i (%68'i) anket uygulamasına katılmıştır. Tablo 1'den de görüldüğü üzere belediye meclisi üyelerinin tamamı 38 yaş ve üstü kişilerden oluşmaktadır. Üyelerin çoğunluğu erkek (%85,8) ve yüksek öğrenim görmüştür.

Tablo 2: Kent Konseyi Üyeleri Demografik Özellikler

YAŞ	18-25 arası		26-31 arası		32-37 arası		38-45 arası		46 ve üzeri	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
	10	1,9	13	2,5	86	16,8	245	47,9	158	30,9
EĞİTİM	İlköğretim		Lise		Önlisans		Lisans		Lisansüstü	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
	29	5,8	83	16,2	79	15,4	226	44,1	95	18,5
CİNSİYET	Bayan		Erkek							
	N	%	N	%						
	180	35	332	65						

Antalya Kent Konseyi üye sayısı bireysel katılımcılarla birlikte 1000'e yaklaşmıştır. Ankete katılan üye sayısı ise toplam üyelerin yaklaşık yarısı kadardır (512 kişi). Kent konseyi üyelerinin %35 gibi önemli bir kısmı bayanlardan oluşmaktadır (bkz. Tablo 2). Ayrıca üyelerin büyük çoğunluğu (%78) yüksek öğrenim mezunu ve 38 yaş üzeri kişilerden oluşmaktadır (%78,8).

Tablo 3: Belediye Meclisi Üyeleri Frekans Dağılımları

Soru No	SORULAR	Mean	Std. Sapma	Frekans (%)
1.	Belediye kent konseyini her zaman önemsemektedir.	3,66	1,016	66,6
2.	Kent konseylerinin yerel alanda bir yönetsel paydaş olarak gerekli olduğunu düşünüyorum.	3,76	,9952	76,1
3.	Şehirlerin daha yaşanılır hale getirilmesinde kent konseylerin faydası olacağını düşünüyorum	3,90	,9952	76,2
4.	Demokratik kültürün toplumda benimsenmesinde kent konseylerinin yararlı olacağını düşünüyorum	3,80	,9283	76,1
5.	Kalkınmanın sağlanmasında kent konseylerinin yararlı olacağını düşünüyorum.	3,66	1,064	76,2
6.	Yerel kaynakların etkin ve verimli kullanılmasında kent konseyinin yararlı olduğunu düşünüyorum.	3,76	1,179	71,5
7.	Kent konseyi kararlarına değer veren ve uygulamaya çalışan belediye başkanının ve meclis üyelerinin bir sonraki seçimler için avantajlı olduklarını düşünüyorum.	3,33	1,064	52,4
8.	Kent konseylerinin yörenin hizmet ihtiyaç ve önceliklerinin belirlenmesinde belediyeye kolaylık sağladığını düşünüyorum.	3,47	1,077	66,6
9.	Belediyelerin kent konseyi ile yakın ilişki içinde olmasının, belediye başkanının halk arasında daha fazla kabul görmesinde etkili olduğunu düşünüyorum.	3,33	1,064	52,4

Antalya Büyükşehir Belediye Meclisi üyelerine ait frekans dağılımları Tablo 3'de görülmektedir. Tabloya göre belediye meclisi üyelerinin %66,6'sı belediyenin kent konseyini her zaman önemseyeceğini belirtmiştir. Meclis üyelerinin %76,2'si şehirlerin daha yaşanılır hale getirilmesinde ve kalkınmanın sağlanmasında kent konseylerinin yararlı olacağını ifade etmişlerdir. Kent konseylerinin yerel alanda bir yönetsel

paydaş olarak gerekli olduğunu ve demokratik kültürün toplumda benimsenmesinde kent konseylerinin yararlı olacağını düşünenlerin oranı ise %76,1'dir. Belediye meclisi üyelerinin yaklaşık yarısı (%52,4) kent konseyi kararlarına değer veren ve uygulamaya çalışan belediye başkanının ve meclis üyelerinin bir sonraki seçimler için avantajlı olduklarını ve belediyelerin kent konseyi ile yakın ilişki içinde olmasının, belediye başkanının halk arasında daha fazla kabul görmesinde etkili olduğunu düşünmektedir. Ayrıca yerel kaynakların etkin ve verimli kullanılmasında kent konseyinin yararlı olduğunu ifade eden meclis üyelerinin frekans değeri %71,5; kent konseylerinin yörenin hizmet ihtiyaç ve önceliklerinin belirlenmesinde belediyeye kolaylık sağladığını ifade eden meclis üyelerinin frekans değeri ise %66,6'dır.

Tablo 4: Kent Konseyi Üyeleri Frekans Dağılımları

Soru No	SORULAR	Mean	Std. Sapma	Frekans (%)
1.	Belediye başkanı kent konseyini her zaman önemsemektedir.	3,96	,7968	81,7
2.	Kent konseylerinin yerel alanda bir yönetsel paydaş olarak gerekli olduğunu düşünüyorum.	4,38	,6271	95,0
3.	Sivil Toplum Kuruluşlarının kent konseyine ilgisi yüksek düzeydedir.	3,91	,7328	81,2
4.	Belediye meclis çalışmalarına katılma hakkım olduğunu biliyorum.	4,03	,6286	86,9
5.	Belediye meclisinin kent konseyine yaklaşımını olumlu buluyorum.	3,99	,8446	81,2
6.	Şehirlerin daha yaşanılır hale getirilmesinde kent konseylerinin faydası olacağını düşünüyorum	4,31	,7090	90,8
7.	Demokratik kültürün toplumda benimsenmesinde kent konseylerinin yararlı olacağını düşünüyorum.	4,25	,6594	90,5
8.	Kalkınmanın sağlanmasında kent konseylerinin yararlı olacağını düşünüyorum.	4,28	,7083	90,0
9.	Kent konseyi kararlarına değer veren ve uygulamaya çalışan belediye başkanının ve meclis üyelerinin bir sonraki seçimler için avantajlı olduklarını düşünüyorum.	3,66	1,018	61,6
10.	Kent konseylerinin yörenin hizmet ihtiyaç ve önceliklerinin belirlenmesinde belediyeye kolaylık sağladığını düşünüyorum.	4,04	,8101	80,2
11.	Belediyelerin kent konseyi ile yakın ilişki içinde olmasının, belediye başkanının halk arasında daha fazla kabul görmesinde etkili olduğunu düşünüyorum.	3,67	1,010	63,4
12.	Belediye meclis kararlarından haberdar oluyorum.	3,89	,8463	81,8
13.	Kent konseyi çalışmaları hakkında halkı bilgilendiriyoruz.	3,89	,8310	78,7
14.	Kent konseyleri yasal bir zorunluluk mudur yoksa kentin gelişmesi, kalkınması ve demokrasi için bir gereklilik midir? 1-Yasal Zorunluluktur () 2-Gerekliliktir ()	1,79	,4007	80

Antalya Kent Konseyi üyelerine uygulanan anketlerden elde edilen verilerin yer aldığı Tablo 4'e göre, kent konseyi kararlarına değer veren ve uygulamaya çalışan belediye başkanının ve meclis üyelerinin bir sonraki seçimler için avantajlı olduklarını düşünenlerin oranı en düşük frekans

değerine sahiptir (%61,6). Aynı şekilde belediyelerin kent konseyi ile yakın ilişki içinde olmasının, belediye başkanının halk arasında daha fazla kabul görmesinde etkili olduğunu düşünen kent konseyi üyelerinin frekans değeri de %63,4 olarak tespit edilmiştir. Kent konseyi üyelerinin tamamına yakını kent konseylerinin yerel alanda bir yönetsel paydaş olarak gerekli olduğunu belirtmiştir. Üyelerin büyük çoğunluğu (%90) şehirlerin daha yaşanılır hale getirilmesinde, demokratik kültürün toplumda benimsenmesinde ve kalkınmanın sağlanmasında kent konseylerinin yararlı olacağını düşünmektedir. Ayrıca kent konseylerinin yasal bir zorunluluktan çok kent gelişmesi ve kalkınması için bir gereklilik olduğunu ifade edenlerin oranı da %80 gibi önemli bir çoğunluğa sahiptir. Kent konseyi üyelerinin %80'inin Sivil Toplum Kuruluşlarının kent konseyine ilgisinin yüksek olduğunu; kent konseylerinin yörenin hizmet ihtiyaç ve önceliklerinin belirlenmesinde belediyeye kolaylık sağladığını; belediye meclisinin kent konseyine olumlu yaklaştığını ve belediye meclisi çalışmalarına katılma hakları olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 5: Belediye Meclisi ve Kent Konseyinin Karşılaştırılması

Gruplar	N	Mean Rank	Mann-Whitney U	Asymp. Sig.
Belediye Meclisi Üyeleri	21	194,88	3861,5	,069
Kent Konseyi Üyeleri	512	253,46		

Kent konseyi ile ilgili farkındalık konusunda, belediye meclisi üyeleri ve kent konseyi üyeleri arasında farklılık olup olmadığını tespit amacıyla yapılan Mann-Whitney U Testi sonucunun yer aldığı Tablo 5'e göre, gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık ($p=0,05$ düzeyinde) gözlenmemiştir. Ancak gruplar arasında Tablo 6, Tablo 7, Tablo 8 ve Tablo 9'da gösterilen sorular bakımından anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür.

Tablo 6: Kent konseylerinin yerel alanda bir yönetsel paydaş olarak gerekli olduğunu düşünüyorum.

Gruplar	N	Mean Rank	Mann-Whitney U	Asymp. Sig.
Belediye Meclisi Üyeleri	21	172,43	3,390	,002
Kent Konseyi Üyeleri	512	265,23		

Belediye meclisi üyeleri ve kent konseyi üyeleri arasında "kent konseylerinin yerel alanda bir yönetsel paydaş olarak gerekli olduğu" konusunda kent konseyleri lehine anlamlı bir farklılık ($p=0,002$) tespit edilmiştir (bkz. Tablo 6).

Tablo 7: Demokratik kültürün toplumda benimsenmesinde kent konseylerinin yararlı olacağını düşünüyorum

Birim	N	Mean Rank	Mann-Whitney U	Asymp. Sig.
Belediye Meclisi Üyeleri	21	197,00	3,906	,024
Kent Konseyi Üyeleri	512	264,72		

Demokratik kültürün toplumda benimsenmesinde kent konseylerinin yararlı olacağı konusunda gruplar arasında kent konseyleri lehine $p=0,024$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (bkz. Tablo 7).

Tablo 8: Kalkınmanın sağlanmasında kent konseylerinin yararlı olacağını düşünüyorum.

Gruplar	N	Mean Rank	Mann-Whitney U	Asymp. Sig.
Belediye Meclisi Üyeleri	21	178,86	3,525	,004
Kent Konseyi Üyeleri	512	265,48		

Tablo 8'e göre belediye meclisi üyeleri ile kent konseyi üyeleri arasında kalkınmanın sağlanmasında kent konseylerinin yararlı olacağı konusunda kent konseyi üyelerinin daha olumlu düşündüğü, bundan dolayı gruplar arasında da anlamlı bir farklılık ($p=0,004$) olduğu gözlenmiştir.

Tablo 9: Kent konseylerinin yörenin hizmet ihtiyaç ve önceliklerinin belirlenmesinde belediyeye kolaylık sağladığını düşünüyorum.

Birim	N	Mean Rank	Mann-Whitney U	Asymp. Sig.
Belediye Meclisi Üyeleri	21	187,86	3,714	,013
Kent Konseyi Üyeleri	512	263,56		

Tablo 9'daki bulgulara göre, gruplar arasında kent konseylerinin, yörenin hizmet ihtiyaç ve önceliklerinin belirlenmesinde belediyeye kolaylık sağladığı konusunda $p=0,013$ düzeyinde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Ankete katılanlara kent konseyinin en önemli görevinin ne olduğu sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevaplar değerlendirildiğinde, kalkınmanın sağlanması, şehirlerin daha yaşanılır hale gelmesi, halk ile belediye arasında köprü görevi, toplumu bilinçlendirme, sorunların tespit edilmesi ve öneride bulunulması ve dayanışmanın sağlanması konularının ön plana çıktığı görülmüştür.

Ankete katılanların demografik özellikleri bakımından aralarında herhangi bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi amacıyla ikili gruplar için Mann-Whitney U Testi, ikiden fazla gruplar için Kruskal Wallis H Testi ve eğilimi ölçmek için de J-T Testi yapılmıştır.

Tablo 10. Yaş Yönünden Karşılaştırma

Gruplar	Mean Rank	Kruskal-Wallis H	Asymp. Sig.	Jonckheere-Terpstra Test
18-25 arası	233,50	9,695	,046	,034
26-31 arası	279,00			
32-37 arası	228,53			
38-45 arası	246,60			
46 ve üzeri	204,50			

Analizler sonucunda sadece yaş faktörü bakımından gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür ($p=0,046$). Ayrıca yaş yönünden herhangi bir eğilim olup olmadığını belirlemek için yapılan J-T Testine göre de $p=0,034$ düzeyinde anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Analiz sonucunda, yaş yükseldikçe farkındalık düzeyinin azaldığı gözlenmiştir (bkz Tablo 10. Mean Rank değerleri).

SONUÇ

Yerel düzeyde katılımı öngören yerel yönetim kavramı özellikle 1992 Rio Zirvesinden sonra yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu süreçte kentte yaşayan farklı toplumsal kesimlerin yönetsel sisteme katılımını sağlamak için dünyanın çeşitli ülkelerinde farklı şehirlerde Yerel Gündem 21 adı altında çok sayıda yerel meclis, çalışma grubu ve kozalar oluşturulmuştur. Türkiye’de de 1996 yılından itibaren Yerel Gündem 21’ler oluşturulmaya başlanmıştır. Başarılı uygulamaların yaygınlaşmasından sonra 2005 yılında 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 76. maddesinde kent konseylerinin kurulmasına yönelik düzenleme yapılmıştır. 2006 yılında da Kent Konseyleri Yönetmeliği ile Yerel Gündem 21 kapsamında oluşturulmuş meclis ve çalışma grupları, kent konseyi çatısı altında toplanmıştır.

Kent konseylerinin, kentin ihtiyaç ve sorunlarının tespit edilmesinde ve bu sorunların çözümüne yönelik olarak belediyelerde karar alma süreçlerinde etkili olabilmelerinde hemşehrilerin kent konseyinin faaliyetlerine katılım düzeyinin yüksek olması önem taşımaktadır. Ancak katılımı arttırmak için toplumda kent konseyleri hakkında farkındalık yaratılması gerekmektedir.

Kent konseyleri ve fonksiyonları hakkındaki farkındalığı ölçmek için belediye meclisi üyelerine uygulanan anket verilerinden, belediye meclisi üyelerinin farkındalık düzeylerinin %68 gibi olduğu görülmüştür. Üyelerin büyük çoğunluğu kent konseylerini yerel alanda bir yönetsel paydaş olarak kabul etmekte ve kent konseylerinin, kentin daha yaşanılır hale getirilmesinde önemli katkıları olduğunu düşünmektedir. Yerel yönetimde iktidarı paylaşılan bir kesim olarak belediye meclisi üyelerinin, kent konseyleri hakkında olumlu bir düşünce yapısına sahip olmaları, kent konseyinin başarısını arttırmada ve kendisinden beklenen amaçları gerçekleştirmesinde oldukça uygun bir ortamın bulunduğunu göstermektedir.

Kent konseyi üyelerinin farkındalık düzeylerinin ise %81,6 olduğu görülmüştür. Kent konseyi üyelerinin tamamına yakını kent konseylerinin yerel alanda bir yönetsel paydaş olarak gerekli olduğunu belirtmiştir. Üyelerin büyük çoğunluğu da şehirlerin daha yaşanılır hale getirilmesinde, demokratik kültürün toplumda benimsenmesinde ve kalkınmanın sağlanmasında kent konseylerinin yararlı olacağını düşünmektedir. Ayrıca kent konseyi üyeleri kent konseylerinin yasal bir zorunluluğu yerine getirmekten çok kentin gelişmesi ve kalkınması için bir gereklilik olduğunu ifade etmiştir. Bu bulgulardan yola çıkarak, kent konseyi üyelerinin, kent konseyinin vizyonu, misyonu, amacı ve hedefleri ve fonksiyonları konusunda yeterli farkındalık düzeyine sahip oldukları söylenebilir. Antalya kent konseyi üyelerinin yerel yöneticilerle ilişkilere yönelik ifadelerinin daha düşük frekans değerlerine sahip olması ise kent konseyinin kurumsallaşma bakımından iyi durumda olduğunu göstermektedir.

Kent konseyleri ve fonksiyonları bakımından, Antalya Büyükşehir Belediye Meclisi üyeleri ile Antalya Kent Konseyi üyeleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Çalışmada, kent konseylerinin, kalkınmayı sağlama, şehirleri daha yaşanılır hale getirme, halk ile belediye arasında köprü olma, toplumu bilinçlendirme ve toplumsal sorunların tespit etme görevlerinin öne çıktığı görülmüştür.

Sonuç olarak, katılım süreçlerini kolaylaştırması bakımından belediye meclisinin kent konseyi ve fonksiyonları konusundaki farkındalık düzeyinin yüksek olması, kent konseyinin başarısını ve etkinliğini arttıracaktır. Ayrıca kent konseyi üyelerinin de kent konseyi ve faaliyetleri hakkında bilinç düzeyinin yüksek olması, üyelerin çalışma ve üretme isteklerini arttırarak, kent konseyini yerel yönetişimin etkili bir paydaşı haline getirecektir.

KAYNAKÇA

1. ADIGÜZEL, Şenol (2003), “Yerel düzeyde yönetime katılım ve yerel yönetim sürecindeki işlevleri açısından “Yerel Gündem 21””: Malatya Belediyesi Yerel Gündem 21 Örneği”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, C.12, S.1, (45-63).
2. BARTLE, Phil “Farkındalık Yaratmak: Toplumu Büyük Beklentiler İçerisine Sokmamak” Çeviren: Sinem Alpaslan, <http://cec.vcn.bc.ca/gcad/modules/sta-awtu.htm>, 20.03.2012.
3. BM, (1991), *Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu, “Ortak Geleceğimiz” (Our Common Future)*, Oxford University Press adına Türkiye Çevre Sorunları Vakfı, Ankara.
4. BM, (1996), İnsan Yerleşimleri Konferansı Habitat II İstanbul Deklerasyonu, T.C.Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Ankara. <http://www.toki.gov.tr/habitat/habitat/index.html>, 20.02.2012.
5. BM, *What Is Good Governance?*, <http://www.unescap.org/huset/gg/governance.htm>, 12.06.2010.

6. BM, Yerel Gündem 21 Türkiye Ofisi, <http://www.la21turkey.net/index.php?pages=topic&op=cat&cid=101&tid=259>, 15.04.2011.
7. EMREALP, Sadun (2005), *Yerel Gündem 21 El Kitabı*, IULA-EMME Yayını, İstanbul.
8. EMREALP, Sadun (2010) *Kent Konseyleri*, UCLG-MEWA İstanbul.
9. FIELD, Andy (2005), *Discovering Statistics Using SPSS*, Second Edition, Sage Publication, London.
10. GAUDIN, Jean-Pierre (1998), “Modern Governance, Yesterday and Today Some Clarifications to be Gained From Government Politics”, *International Social Science Journal*, No:155, (47-56).
11. GÖKTÜRK, Atilla ve Sultan Kavili (2000), “Yerel Gündem 21 ve Katılım...!”, *Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, TODAİE, Ankara, (237-249).
12. GÖYMEN, Korel (1999), “Türk Yerel Yönetiminde Katılımcılığın Evrimi: Merkezîyetçi Bir Devlette Yönetişim Dinamikleri”, *Amme İdaresi Dergisi*, C.32, S.4, (67-83).
13. HABİTAT İnsan Yerleşimleri, Çevre, Eğitim ve Sağlık Derneği, “Gündem 21 Nedir?”, 10.11.2011.
14. <http://habitat.org.tr/gundem21/40-gundem21/47-gundem-21.html>,
15. KARAMAN, Zerrin Toprak (1998), “Habitat II ve Yerel Gündem 21 Sorumluluğu”, *Türk İdare Dergisi*, S.421, (347-364).
16. KAYA, Erol, Hulusi Şentürk, Osman Danış ve Sami Şimşek, (2007), *Modern Kent Yönetimi – I*, Okutan Yayıncılık, İstanbul.
17. KÖSECİK, Muhammet ve Hüseyin Özgür (2010), “Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Yerel Yönetişime Doğru Değişimi ve Dönüşümü”, 5. Kamu Yönetimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Konya, (39-59).
18. MACLAREN, Virginia W., (1996), “Urban Sustainability Reporting”, *Journal Of The American Planning Association*, Vol.62, No.2. (184-202)
19. NEWBY, Les (1999), “Sustainable Local Economic Development: A New Agenda For Action”, *Local Environment*, Vol.4, No.1. (67-72).
20. ÖKMEN, Mustafa ve Kemal Görmez (2009), “Türkiye’de Yerel Gündem 21 ve Yerel Yönetişim Uygulamaları”, Edt. Kemal Görmez ve Mustafa Ökmen, *Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Güncel Sorunları*, Beta Yayın, İstanbul.
21. ÖKMEN, Mustafa ve Bekir Parlak (2008), *Kuramdan Uygulamaya Yerel Yönetimler: İlkeler, Yaklaşımlar ve Mevzuat*, Alfa Yayınları, İstanbul.
22. ÖZCAN, Lütfi ve Fatma Yurttaş (2010), “Kent Konseyleri Müzakereci Demokrasinin Uygulama Alanı Olarak Düşünülebilir mi?”, Edt. Bekir Parlak, *Yerel Yönetimler, Yerel Siyaset ve Kentsel Politikalar*, Dora Yayıncılık, Bursa.
23. RHODES, R. A. W., (1996), “The New Governance: Governing Without Government”, *Political Studies*, XLIV, 1996, (652-667).
24. STOKER, Gery (1998), “Governance As Theory: Five Propositions”, *International Social Science Journal*, No:155, (17-28).
25. SVENSSON, Arne (1997), “Decentralization in Governance”, *United Nations International Conference on Governance for Sustainable Growth and Equity*, New York, 28-30 July 1997.

26. TOPRAK, Zerrin (2006), *Yerel Yönetimler*, Nobel Yayın, 6. Baskı, İstanbul.
27. TORLAK, S. Evinç ve Zuhâl Önez (2005), “Bir Katılım Modeli Olarak Yerel Gündem 21’e Bakış”, Edt. Hüseyin Özgür ve Muhammet Kösecik, *Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar- I (Reform)*, Nobel Yayın, Ankara.
28. Türkiye Yerel Gündem 21 Ofisi,
<http://www.la21turkey.net/index.php?pages=topic&op=cat&cid=101&tid=260>, 15.04.2011.
29. KERMAN, Uysal, Mehmet Aktel, Yakup Altan ve Mustafa Lamba, (2011), “Yerel Yönetişim ve Kent Konseyleri”, *I. Ulusal Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Bursa.
30. ÜZAN, Nizam (1999), “Belediyeler ve Yerel Gündem 21”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, C.8, S.2, (96-101).
31. WORLD BANK, (1989), *Sub Saharan Africa: From Crisis to Sustainable Development*, Washington D. C.
32. 08.10.2006 tarih ve 26313 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan, “Kent Konseyi Yönetmeliği”.
33. 13.07.2005 tarih ve 25874 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan, 5393 sayılı “Belediye Kanunu”.